

ŽAN MONE MODUL PM²4EUFUNDS ZA RAZVOJ KOMPETENCIJA ZA UPRAVLJANJE EU PROJEKTIMA

Milena Savković¹, Danijela Ćirić Lalić², Danijela Gračanin⁴, Tanja Todorović⁴,
Maja Petrović⁵

^{1,2,3,4,5}Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad, Srbija

¹milena.savkovic@uns.ac.rs, ²daniijela.ciric@uns.ac.rs, ²gracanin@uns.ac.rs ⁴ttodorovic@uns.ac.rs,

⁵majadjogo@uns.ac.rs

Kratak sadržaj: Program Erasmus+ je jedan od najvećih i najuticajnijih međunarodnih programa Evropske unije. Tokom svog sedmogodišnjeg trajanja, kroz program se finansiraju projekti mobilnosti i saradnje u oblasti obrazovanja, edukacije mladih i sporta. Žan Mone aktivnosti predstavljaju posebnu komponentu programa koja ima za cilj da promoviše izvrsnost u nastavi i istraživanjima širom Evropske unije. Potprogram Žan Mone je pokrenut u cilju produbljivanja znanja i informisanosti o evropskim integracijama, kroz promovisanje nastave, istraživanja i debate o pitanjima Evropske unije. Poboljšanje nivoa ključnih kompetencija i veština u različitim disciplinama koje se izučavaju na visokoškolskim institucijama je u fokusu programa Erasmus+, a samim tim i Žan Mone aktivnosti.

Ovaj rad ima za cilj da ukaže na značaj učešća visokoškolskih institucija u realizaciji Žan Mone projekata i njihov doprinos razvoju veština i kompetencija u oblasti upravljanja projektima, kroz predstavljanje projekta PM²4Eufunds koji se realizuje u okviru Žan Mone komponente. Koordinator projekta PM²4Eufunds je Univerzitet u Novom Sadu, a projekat spada u grupu Žan Mone modula. PM²4Eufunds modul teži promociji izvrsnosti u upravljanju projektima koje finansira Evropska unija, kroz razvoj interdisciplinarnih predavanja, praktičnih vežbi, treninga i aktivnosti diseminacije sa ciljem približavanja i razumevanja evropske PM² metodologije širom akademske zajednice, studentskih aktivista, organizacija civilnog društva i javnosti. U radu su predstavljeni ciljevi i zadaci modula, a prevashodno njegov značaj za unapređenje kompetencija za uspešno upravljanje projektima u savremenom poslovnom okruženju sa posebnim akcentom na upravljanje projektima finansiranim iz EU fondova. Koristeći inovativne i interaktivne pristupe učenju, PM² modulom se pruža razumevanje skupa vodećih principa, tehnika, pravila i procesa upravljanja projektima, pri čemu metodologiju karakteriše globalna prihvaćenost, jednostavnost i prilagodljivost svim tipovima projekata.

Ključne reči: Erasmus +, Žan Mone aktivnosti, upravljanje projektima, PM² metodologija

THE IMPORTANCE OF JEAN MONNET ACTIVITIES FOR THE DEVELOPMENT OF PROJECT MANAGEMENT COMPETENCIES

Abstract: The Erasmus + program is one of the largest and most influential international programs of the European Union. During seven years, the program finances mobility and cooperation projects in education, youth education and sports. The Jean Monnet activities represent a particular component of the program, which aims to promote excellence in teaching and research throughout the European Union. The Jean Monnet sub-program was launched to deepen knowledge and information about European integration, promoting teaching, research and debate on European Union issues. Improving the level of key competencies and skills in various disciplines studied at higher education institutions is the focus of the Erasmus + program and, therefore, of Jean Monnet's activities.

This paper aims to point out the importance of the participation of higher education institutions in the realisation of Jean Monnet projects and their contribution to the development of skills and competencies in the field of project management through the presentation of the PM²4Eufunds project, which is implemented within the Jean Monnet component. The coordinator of the PM²4Eufunds project is the University of Novi Sad, and the project belongs to the group of Jean Monnet modules. The PM²4Eufunds module aims to promote excellence in managing projects funded by the European Union through the development of interdisciplinary lectures, practical exercises, training and dissemination activities to approach and understand the European PM² methodology throughout the academic community, student activists, civil society organisations and the public. The paper presents the goals and tasks of the module and primarily its importance for improving essential competencies for successful project management in a modern business environment. Using innovative and interactive learning approaches, the PM² module provides an understanding of a set of guiding principles, techniques, rules and processes of project management. Using innovative and interactive learning approaches, the PM² module offers an experience of a set of guiding principles, practices, regulations and procedures of project management, whereby global acceptance, simplicity and adaptability to all projects characterise the methodology.

Key Words: Erasmus +, Jean Monnet actions, project management, PM² methodology

1. UVOD

Mnoge uspješne priče Evropske unije proizašle su iz Erasmus+ programa, koji više od trideset godina podržava obrazovni, profesionalni i lični razvoj ljudi u oblastima obrazovanja, obuka, mladih i sporta. Sa ciljem razvoja akademskog života, obrazovnih, naučnih i kulturnih vrednosti, program ima veoma značajnu ulogu u visokom obrazovanju [1]. Pokrenut je 1987. od strane Evropske unije i danas broji više od deset miliona učesnika [2]. Kroz unutarevropska i međunarodna partnerstva, program doprinosi održivom razvoju, društvenoj koheziji, podsticanju inovacija, aktivnom građanstvu i jačanju evropskih vrednosti [3]. Prioritetne ose programa su (1) Inkluzija i raznolikost, (2) Digitalna transformacija, (3) Životna sredina i borba protiv klimatskih promena, (4) Učešće u demokratskom životu, zajedničke vrednosti i građanski aktivizam [3].

U svom novom programskog ciklusu koji se sprovodi od 2021. do 2027. godine, Erasmus+ teži postizanju svojih ciljeva kroz različite vrste projekata koji se svrstavaju u osnovne i specifične komponente programa. Osnovne komponente programa su predstavljene u nastavku [3]:

- **KA1** (ključna aktivnost 1) obuhvata projekte koji se odnose na mobilnost u oblasti obrazovanja, mladih i sporta;
- **KA2** (ključna aktivnost 2) se odnosi na različite vrste projekata institucionalne saradnje u oblastima obrazovanja, mladih i sporta;
- **KA3** (ključna aktivnost 3) obezbeđuje finansiranje za projekte koji podržavaju unapređenje obrazovnih politika i politika koje se odnose na mlade i u oblasti sporta.

Specifična komponenta programa obuhvata **Žan Mone** (eng. Jean Monnet) aktivnosti, koje imaju za cilj promovisanje izvrsnosti u nastavi i istraživanjima širom Evropske unije. Komponenta Žan Mone je pokrenuta u cilju produbljivanja znanja i informisanosti o evropskim integracijama, kroz promovisanje nastave, istraživanja i debate o pitanjima Evropske unije.

Ovaj rad ima za cilj da ukaže na značaj učešća visokoškolskih institucija u realizaciji Žan Mone projekata i njihov doprinos razvoju veština i kompetencija u oblasti upravljanja projektima, kroz predstavljanje projekta pod nazivom „Unapređenje PM² veština i kompetencija za upravljanje projektima koje finansira Evropska unija“ koji se realizuje u okviru Žan Mone komponente. Predmet rada je predstavljanje konkretnog primera Žan Mone projekta radi ukazivanja na značaj sprovođenja ove vrste projekta na razvoj veština i kompetencija za upravljanje projektima u okviru akademske zajednice, ali i šire javnosti.

Rad je strukturiran u četiri celine. U uvodnoj celini su date opšte informacije o Erasmus+ programu, cilju i predmetu rada. Druga celina bliže objašnjava komponentu Žan Mone, Erasmus+ programa, kao i njen značaj. Treća celina pruža informacije o PM²4Eufunds Modulu, kroz predstavljanje ciljeva i zadataka modula. Naizad, u poslednjoj celini su data zaključna razmatranja i podsticaj za buduće inicijative.

2. ŽAN MONE KOMPONENTA ERAZMUS+ PROGRAMA

Francuski političar i ekonomski savetnik Žan Mone, po kojem je ovaj potprogram dobio ime, bio je pristalica evropskih integracija tokom celog svog života [4]. Njegov vizionarski duh, umeće da kombinuje ideje i pragmatizam, doprinele su da mnoge generacije evropskih lidera danas rešavaju pitanja zajedničkih interesa, prevazilazeći granice država iz kojih potiču [5].

Evropska komisija je 1989. godine pokrenula poseban instrument – Žan Mone aktivnosti, na zahtev univerziteta. Zbog promena koje su se dešavale u okviru Evropske unije i njenog proširenja, komponenta Žan Mone je prolazila kroz nekoliko faza transformacije [6]. Tokom godina, potprogram je rastao, a nakon trideset godina svog postojanja više od pet hiljada projekata je doprinelo je oblasti studija evropskih integracija [7]. Od svog nastanka, Žan Mone se fokusira na visokoškolske institucije, a preko 9000 nastavnika i 1000 univerziteta iz 100 zemalja je bilo podržano ovim potprogramom. Povezujući akademike, istraživače i tvorce politika, Žan Mone aktivnosti pružaju nove mogućnosti za profesionalni razvoj koji se odnosi na poučavanje o evropskim temama.

U okviru novog ciklusa Erasmus+ programa, Žan Mone komponenta ima za cilj da promoviše izuzetnost u nastavi i istraživanju u oblasti studija Evropske unije širom sveta [8]. Pобољшanje nivoa ključnih kompetencija i veština u različitim disciplinama koje se izučavaju na visokoškolskim institucijama je u fokusu programa Erasmus +, a samim tim i Žan Mone aktivnosti. Žan Mone podržava razvoj kurseva, istraživanja, konferencije i publikacije u oblasti studija Evropske unije. Ova komponenta ističe podsticanje dijaloga između akademskih zajednica i tvoraca politika, a promovisanje izvrsnosti se realizuje kroz nekoliko vrsta projekata – module, katedre, centre izvrsnosti i tematske mreže. Žan Mone **moduli** predstavljaju kratke nastavne programe (minimalno 40 časova u toku jedne akademske godine) u trajanju od tri godine, pri čemu moduli mogu biti usmereni na posebnu disciplinu ili multidisciplinarni, zahtevajući angažovanje više nastavnika [3], [8]. Žan Mone **katedre** su programi usmereni na specijalizaciju pojedinaca, odnosno profesora, u oblasti studija Evropske unije. Katedru vodi samo jedan profesor koji treba da realizuje minimalno 90 časova po akademskoj godini, tokom perioda od tri godine [3], [8]. Žan Mone **centri izvrsnosti** objedinjuju znanja i kompetencije eksperata (uključujući koordinate Žan Mone katedri i/ili Žan Mone modula) i imaju za cilj stvaranje sinergije u raznim disciplinama evropskih studija [3], [8]. Žan Mone **mreže** pružaju podršku velikim tematskim mrežama sa ciljem podsticanja stvaranja i razvoja međunarodnog konzorcijuma u oblasti

studija Evropske unije.

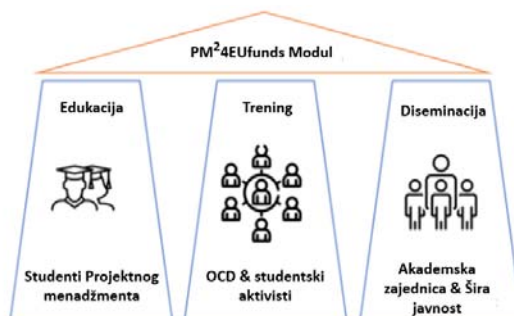
Komponenta Žan Mone sadrži i drugu celinu koja obuhvata sprovođenje aktivnosti u okviru osnovnog, srednjeg ili stručnog obrazova, kroz obuke nastavnika, mreže i inicijative o učenju o temama Evropske unije [8]. U ovom radu je stavljen akcenat na prvu celinu aktivnosti, s toga druga celina neće biti detaljnije objašnjena.

3. MODUL PM²4EUFUNDS: RAZVOJ KOMPETENCIJA ZA UPRAVLJANJE EU PROJEKTIMA

Upravljanje projektima se nalazi pred izazovom u 21. veku, a prakse upravljanja projektima se moraju stalno transformisati kako bi se odgovorilo na izazove koje postavlja dinamično okruženje u kojem se sprovode projekti. Poznavanje metodologija za upravljanje projektima ne pruža magičan put do uspešnog projekta, već onima koji upravljaju projektima nudi skup dobrih praksi za planiranje, izvođenje, kontrolu i zatvaranje projekta.

Jedan od primera dobre prakse je i evropska **PM² metodologija** koju je razvila Evropska komisija. Metodologija teži da onima koji upravljaju projektima omogući da pružaju rešenja i stvaraju korist svojim organizacijama kroz efektivno upravljanje projektom tokom celog životnog ciklusa. Zasnovana je na operativnom iskustvu iz projekata koji se vode u okviru evropskih institucija, ali takođe uključuje elemente iz širokog spektra globalno prihvaćenih najboljih praksi, standarda i metodologija kao što su PMBOK, PRINCE i IPMA – CBC. Izrađena je kako bi se prilagodila okruženju i potrebama institucija Evropske unije i javne uprave, ali s obzirom na to da sadrži delove velikog broja globalno prihvaćenih metodologija, standarda i dobrih primera za upravljanje projektima, pogodna je za upravljanje projektima u mnogim industrijama. Ova evropska metodologija upravljanja projektima ima za cilj uspostavljanje zajedničkog jezika i zajedničkih procesa upravljanja projektima unutar i među evropskim organizacijama, kako u javnom, tako i u privatnom sektoru. PM² metodologija teži ka povećanju efikasnosti i stope uspeha projekata u Evropi. Ova metodologija je jednostavna za primenu i pouzdana, a njen fokus je na smanjenju gubitaka tokom realizacije projekata. Na taj način ona doprinosi efektivnijem upravljanju projektima i isporuci boljih rešenja organizaciji koja sprovodi projekat i zainteresovanim stranama na projektu[9]. Kreatori ove metodologije veruju da budućnost upravljanja projektima zavisi od zajedničkog rada svih koji upravljaju projektima i zalažu se za jednostavno i sofisticirano upravljanje projektima, kroz efektivne metodologije za upravljanje istim [10].

Na Fakultetu tehničkih nauka, koji je i koordinator **PM²4EUfunds modula**, uočena je potreba za usvajanjem novih veština i kompetencija za uspešno upravljanje projektima. Kao odličan primer globalno prihvaćene metodologije, PM² metodologija je obuhvaćena projektom pod nazivom „Unapređenje PM² veština i kompetencija za upravljanje projektima koje finansira Evropska unija“ (eng. „Enhancing PM2 Skills and Competencies for EU Funded Projects“), koji spada u Žan Mone module i realizuje se u periodu od 2022 – 2025 godine. PM²4EUfunds Modul je dizajniran kao interdisciplinarni set predavanja, praktičnih vežbi, treninga i aktivnosti diseminacije sa ciljem da se evropska PM² metodologija i njene koristi približe i razumeju širom zainteresovanih strana. **Opšti cilj PM²4EUfunds modula** je da na održiv način promoviše izvrsnost u upravljanju projektima koje finansira Evropska unija, predstavljanjem evropske PM² metodologije kroz edukacije, treninge i aktivnosti diseminacije, koje su namenjene studentima, organizacijama civilnog društva i studentima aktivistima, kao i akademskoj zajednici i široj javnosti. Takođe, ovaj modul teži ka podizanju svesti, usvajanju znanja i veština za uspešnu, isplativu pripremu predloga za finansiranje projekata i razvoj sposobnosti upravljanja radi implementacije projekata koje finansira Evropska unija – u cilju razvoja zajedničkih vrednosti. Tri glavna stuba Modula prikaza na Slici 1 – **edukacija, treninzi i diseminacija**, usmereni su ka tri ciljne grupe - (1) studenti, (2) organizacije civilnog društva i studentski aktivisti, (3) akademska zajednica i šira javnost. Implementacija modula u okviru **nastavnih aktivnosti** podrazumeva revidiranje nastavnog plana i programa u okviru postojećeg kursa *Međunarodni razvojni projekti*, koji je namenjen studentima Projektnog menadžmenta, na Departmanu za Industrijsko inženjerstvo i menadžment. Ostale nastavne aktivnosti podrazumevaju dizajn i razvoj odgovarajućeg materijala, realizaciju nastave i mentorska u okviru diplomskih radova. **Trening aktivnosti** podrazumevaju analizu treninga, dizajn i razvoj treninga, kao i njegovu realizaciju. Za razvoj PM²4EUfunds modula koriste se različiti stilovi učenja kroz inovativni pristup elektronskom učenju pod nazivom „Pet vrata“ (eng. „5-Door Approach to eLearning“). Pored aktivnosti diseminacije, PM²4EUfunds Modul obuhvata organizaciju tri master klase i tri panel diskusije koji će obuhvatiti najaktuelnije teme u upravljanju projektima.

Slika 1. Tri glavna stuba PM²4EUfunds Modula

4. ZAKLJUČAK

Pored učenja o globalno prihvaćenoj metodologiji za upravljanje projektima, Žan Mone Modul PM²4EUfunds pruža različitim ciljnim grupama mogućnost da razviju važne veštine za savremeno upravljanje projektima i steknu kompetencije koje će im biti značajne za uspešnu realizaciju projekata. Kroz interaktivne obrazovne aktivnosti, modul pruža mogućnost širenja znanja u oblasti evropskih integracija i razumevanja mehanizama finansiranja Evropske unije. Modul zahteva različite pristupe za različite ciljne grupe, a sve u cilju razumevanje skupa vodećih principa, tehnika, pravila i procesa upravljanja projektima, kroz globalno prihvaćenu, jednostavnu metodologiju, pogodnu za upravljanje svim tipovima projekata.

Od ukupno 1486 završenih projekata u okviru Žan Mone komponente, u Srbiji je realizovano samo 15 projekata, što može ukazati na nedovoljnu iskorišćenost potencijala za razvoj koji se može ostvariti kroz ovakav tip programa, i nedovoljnu iskorišćenost mogućnosti koje ova komponenta Erasmus+ programa pruža za razvoj veština i kompetencija u različitim disciplinama u obrazovanju. Kroz aktivnosti i uspešnu realizaciju PM²4EUfunds Modula težiće se iniciranju sličnih inicijativa, sa ciljem celoživotnog učenja i podizanja kapaciteta pojedinaca i institucija za upravljanje projektima koje finansira Evropska unija.

5. ZAHVALNOST

Ovaj rad je podržan od strane Departmana za industrijsko inženjerstvo i menadžment, Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu u okviru realizacije projekta pod nazivom: „Implementacija rezultata naučno-istraživačkog rada u oblasti Industrijskog inženjerstva i menadžmenta u nastavne procese DIIM sa ciljem njihovog kontinuiranog unapređenja“.

6. LITERATURA

- [1] L. Ionescu and S. Buhur, "The Role of the Erasmus + Programme in Higher Education. The Content and the Characteristics of the Erasmus + Programme Budget," in *CEN 2016 - Opportunities And Challenges For Romanian Economy In The European Space*, 2016.
- [2] L. de Benedictis and S. Leoni, "Gender bias in the Erasmus network of universities," *Appl Netw Sci*, vol. 5, no. 1, Dec. 2020, doi: 10.1007/s41109-020-00297-9.
- [3] "Erasmus+ Programme Guide," 2023. Accessed: Jan. 16, 2023. [Online]. Available: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>
- [4] "Jean Monnet: the unifying force behind the birth of the European Union," *European Commission*.
- [5] C. G. Anta, "The Europe of Jean Monnet: the road to functionalism," *Hist Eur Ideas*, vol. 47, no. 5, pp. 773–784, 2021, doi: 10.1080/01916599.2020.1856334.
- [6] Z. Pauzaite and K. Krisciunas, "TENDENCIES OF DEVELOPMENT OF JEAN MONNET ACTION DURING THE PERIOD OF TWO DECADES (1989-2010)," *European Integration Studies*, vol. 0, no. 6, Jul. 2012, doi: 10.5755/j01.eis.0.6.1802.
- [7] D. S. Castilhos, *ERASMUS EXPERIENCES IN THE UNIVERSITIES: THE JEAN MONNET MODULE AT PORTUGALENSE UNIVERSITY*.
- [8] <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/jean-monnet-actions>, "Jean Monnet Actions."
- [9] Internet stranica: "<https://www.pm2alliance.eu/what-is-pm2/>"
- [10] Internet stranica: "<https://www.pm2alliance.eu/pm2-manifesto/>"